בס"ד

פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק

פרשת ויקרא תשפ"ה | שבת הגדול מוקדם | **גליון 788 [שנה י"ז]**

גרויסע חילוק פון קרבן עוֹלָה און אנדערע קרבנות

וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: (א ד) עס איז דא צוויי איטרעסאנטע דיוקים ביי דעם קרבן עולה וואס שטייט וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, וואס מען טרעפט נישט ביי א אנדערן קרבן, און אויך שטייט עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה' (א ט) וואס מען טרעפט נישט ביי א אנדערן קרבן? נאר דער אלשיך הק' זאגט אז בשעת מען ברענגט א קרבן דארף מען טראכטן אז מען טוט די זעלבע צו אים און דער מענטש וואס טוט אזא תשובה האט ער א כפרה נאך וואס מען האט געטאן אלע עבודות פון קרבן, די שחיטה, הולכה, קבלה און זריקה, און עס שטייט אין גמ' (יומא דף פו ע"א) **עָבַר עַל עֲשֵׂה וְשָׁב אֵינוֹ זָז מִשָּׁם עַד שמוחלין לו**, א מענטש וואס האט עובר געווען אויף א מצוות עֲשֵׂה און ער טוט תשובה איז מען אים גלייך מוחל, ווייל עס שטייט (ירמיהו ג יד) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים, לפי"ז א קרבן עוֹלָה וואס קומט אויף עובר זיין אויף א עשה און ער ברענגט דער קרבן און טוט תשובה אזוי ווי דער אלשיך הק' זאגט, איז ווען מען מאכט סמיכה אויפן קרבן עולה און ער האט דעמאלט תשובה געטאן איז דער אויבערשטער אים מוחל, קומט אויס אז די אלע עבודות וואס מען מאכט אויף די קרבן איז דאס נישט פאר זיין כפרה, נאר עס איז א נחת רוח פארן אויבערשטן, ממילא איז הפלא יעצט, ווייל דער וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, שטייט נאך וְסָמַךְ יָדוֹ, און דעמאלטס ביי די סמיכה האט דער מענטש שוין תשובה געטאן, און די גמ' זאגט אז מען איז אים דעמאלט מוחל, דעריבער שטייט וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, איז שוין אויך גוט וואס שטייט עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה', אז דאס וואס מען מאכט די אנדערע עבודות אין קרבן, איז דאס א נחת פארן אויבערשטן, און נישט פאר א כפרה, און דאס איז נאר בי א עולה, אבער אנדערע קרבנות וואס קומען אויף עבירות, וואס די כפרה איז ערשט נאר נאך דעם וואס מען טוט די אלע עבודות, און ביי די סמיכה איז נאך נישט וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, דעריבער שטייט נישט אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה', ביי די אנדערע קרבנות, ווייל ערשט נאך אלע עבודות איז דא די כפרה. (כלי חמדה הגאון ר' משולם יששכר הורוויץ מסטאניסלאב)

דרוש פארוואס האט אברהם נישט מקריב געווען די קַרְנַיִם

וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה: (א ט) שטייט אין גמ' (זבחים דף פה ע"ב) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה: "הַכֹּל" קומט צו מרבה זיין אז מען דארף אויך מקריב זיין די עצמות און די גידים און די קַרְנַיִם און די טְלָפִים. פרעגט דער אוה"ח הק' אויב אזוי פארוואס ווען **אברהם אבינו** האט מקריב געווען דער אַיִל לעולה, האט ער נישט מקריב געווען די קַרְנַיִם, נאר ער האט דאס געלאזט אויף צו מאכן שופרות, אזוי ווי עס שטייט (פרקי דר' אליעזר פרק לא און ילקוט שמעוני בראשית רמז קא)? און ער ענטפערט אז אפשר האט אברהם יא אלעס מקריב געווען, נאר פון די שטארקע פייער איז דאס אראפגעפאלן פון די מזבח, און עס שטייט אין די משנה (זבחים דף פ"ו ע"א) **וכולן שֶׁפָּקְעוּ מעל המזבח לא יחזיר**. אז אזאך וואס איז אראפ פון מזבח צולייב די פייער, דארף מען דאס נישט צוריקלייגן אויפן מזבח, דעריבער האט אברהם געמעגט נוצן די קַרְנַיִם פאר שופרות ע"כ, מען קען זאגן א אנדער מהלך אז דער דין פון וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל, גייט נאר ארויף אויף א קרבן וואס דאס איז געווען זיין ערשטע מחייב, דאס מיינט ער האט אפגעשייד די בהמה פאר א נדבה, אדער צולייב א חטא, אבער אויב ער האט אויפגעטוישט א בהמה וואס האט נישט קַרְנַיִם מיט א אנדערע בהמה וואס האט יא קַרְנַיִם איז ער נישט מחויב צו מקריב זיין די קַרְנַיִם פון צווייטן וואס האט יא קַרְנַיִם, ווייל די ערשטע בהמה וואס איז זיין מחייב האט נישט קַרְנַיִם, דעריבער איז גוט ביי אברהם, ווייל די ערטשע קרבן המחייב איז געווען יצחק, וואס האט נישט קַרְנַיִם, איז מען נישט מחוייב צו מקריב זיין די קַרְנַיִם פון די צווייטע בהמה וואס מען האט אויף געטוישט, איי קען מען פרעגן ווי אזוי האט **אברהם** געמעגט אויף טוישן יצחק פאר א איל, ווען דאס איז תְּמוּרָה און תְּמוּרָה איז אסור? נאר ווייל דער אויבערשטער האט באפוילן אז יצחק זאל נישט זיין א קרבן, און תְּמוּרָה איז אסור נאר ווען די ערשטע קרבן איז ראוי צו מקריב זיין, און אז יצחק איז שוין נישט געווען ראוי צו א קרבן, מעג מען מקריב זיין א אנדערע, און די צווייטע דארף מען נישט מקריב זיין די קַרְנַיִם. (אמרי שפר הגאון ר' שלמה קלוגער)

הגדה של פסח

געבן הכרת הטוב האט נישט קיין שיעור

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרָיִם, הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. איז שווער פארוואס זאגן מיר דעם וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הקב"ה, אין אנפאנג הגדה ווען דאס וואלט געפאסט זאגן נאך וואס מען האט געענדיגט די סיפור יציאת מצרים, און דעמאלט זאגן ווען דער אויבערשטער וואלט אונז נישט ארויסגענומען פון מצרים וואלטן מיר נישט געקענט דערציילן די גאנצע סיפור? נאר עס שטייט אין גמ' (ברכות דף לג ע"ב מגילה דף כ"ה) אז מען מעג נישט מרבה זיין אין שבח פון אויבערשטן, ווייל עס איז נישט מעגלאך צו ענדיגן, און אויב די סיפור יציאת מצרים איז א שבח פארן אויבערשטן ווי אזוי איז דער ענין פון וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח? נאר ע"כ איז דער סיפור א ענין פון הכרת הטוב און דאס מעג מען מרבה זיין, דעריבער פאנגט מען אן עֲבָדִים הָיִינוּ אז מיר זענען מכיר טוב פארן אויבערשטן, פאר אונז ארויסנעמען פון מצרים, און מיר ווילן נישט זיין א כפוי טובה, נאר אדרבה מכיר טובה זיין, וועגן דעם מעג מען מרבה זיין מיט הכרת הטוב, דעריבער זאגט מען דאס גלייך אנפאנג סיפור. (הגדה ר' אלי' ברוך ממיר)

מדור העובדות

****** אין זכות פון געבן קִמְחָא דפיסחא האט רבי שלמה לייב מלענטשנא זצוק"ל רייך געמאכט זיין חסיד ******

הרה"ק רבי שלמה יהודה לייב פון לענטשנא זי"ע איז געווען די זון פון הרה"ק רבי ברוך בענדיט א צדיק נסתר פון ביקאבסק זי"ע, און רבי שלמה לייב איז געווען באקאנט אלס א קדוש עליון, און א גרוסער בעל מופת, מחבר ספר תורת מהרש"ל, ער איז געווען א תלמיד פון חוזה מלובלין, רבי מנחם מענדל מרימנוב, רבי יעקב יצחק היהודי הקדוש מפשיסחא, אטו זיין תלמיד רבי רב בונם, און רבי נטע מחעלם, און פון רבי נפתלי צבי מרופשיץ זי"ע.

רבי שלמה לייב פלעגט אלע יארן שאפן און טיילן אסאך געלט פאר קִמְחָא דפיסחא, די גבירים האבן אים געקענט און געגעבן שיינע נתינות, ווען רבי שלמה

לייב איז געווארן רב אין די שטאט לענטשנא האבן די מענטשן אים נאך נישט געקענט און עס איז אים אנגעקומען זייער שווער צו שאפן געלט פאר פסח, איין איד א חסיד, רב בערל רייצעס, האט נאך געקענט רבי שלמה לייב פון פריערט, און פאר פסח האט דער רבי אים געשיקט רופן און פרעגט אים וויפיל געלט האט ער אוועק געלייגט ביי זיך? האט רב בערל אים געענטפערט אז ער האט 36 רובל, וואס איז געווען א שיינע סכום דעמאלט, רופט זיך אן רבי שלמה לייב: איך וויל מיט דיר מאכן א געשעפט, דו גיב מיר 30 רובל פאר קימחא דפיסחא צו טיילן פאר אידן, און מיט 6 רובל וועסטו קענען מאכן פסח מיט הרחבה, און איך וועל זעהן אז דו זאלסט מצליח זיין אין דיינע געשעפטן, איך האלט אז עס וועט דיר לוינען!

רופט זיך אן רב בערל: ביי מיר האט דער רבי געפויעלט, אבער מיין ווייב איז דאך א שותף מיט מיין געלט און איך דארף איר פרעגן, און דער רבי ענטפערט: אוודאי! זאלסטו איר פרעגן, אבער זאג איר אז עס וועט אייך לוינען, רב בערל קומט אהיים און דערציילט זיין ווייב וואס רבי שלמה לייב פארלאנגט פון זיי, און זיין ווייב ענטפערט: מיר ווייסן אז רבי שלמה לייב איז א גרויסער צדיק און זיין ווארט איז הייליג, און איך בין זיכער מסכים דאס צו טאן! רב בערל נעמט די 30 רובל און ברענגט דאס צום רבי שלמה לייב וואס האט זיך שטארק געפריידט און גענומען די געלט און געטיילט פאר די ארעמעלייט, און רב בערל האט גענומען די 6 רובל און איינגעקויפט אלעם אויף פסח, וואס איז געווען מיט רחבות, אבער יעצט איז רב בערל געבלייבן אן קיין געלט אויף צו לעבן ווייטער נאך פסח, אבער רב בערל האט געהאט אמונה אין רבין און איז נישט געווען באזארגט און פראוועט זיין פסח מיט א אמתע שמחת יו"ט, און האט נישט קיין דאגה וואס וועט זיין שפעטער.

אסרו חג פסח רופט דער רבי צו זיך רב בערל אז ער זאל קומען צום אים, און דער רבי זאגט אז יעצט וויל איך האלטן ווארט און דיר העלפן, און דער רבי זאגט אז היינט איז אנגעקומען א גרויסע גרופע פון סאלדאטן צו זיין אין שטאט לענטשנא אויף א לאנגע ווײלע און זיי וועלן דארפן איינעם וואס זאל זיי צושטעלן פרוכט און גרינצייג און פלייש, דעריבער גיי צו די הויפט אפיצער און גיב זיך אן אז דו ווילסט באקומען די מאכט, און דער אויבערשטער וועט דיר העלפן מיט הצלחה, רב בערל גייט גלייך און געפינט אוים מיט וועמען מען דארף רעדן, און ער גייט צו דער משרד און זאגט ער האט געהערט אז מען זוכט א מענטש צו ברענגען עסן פאר די סאלדאטן, האט דער אפיצער געפרעגט צו ער האנדעלט מיט עסן אדער האט ער א געשעפט? האט ער געענטפערט אז ער האט נישט, אבער ער איז א גרויסער סוחר און האט שטארקע פארבינדונגען, האט דער אפיצער געענטפערט אז עטליכער האבן שוין אנגעגעבן וואס האנדלען מיט עסן ממילא מוז איך זיי פרובירן אבער ער שרייבט אראפ די פרטים פון רב בערל.

דערווייל האט דער אפיצער געגעבן די מאכט פאר עטליכע סוחרים און זיי געבעטן צו ברענגען סחורה פאר אים, אבער ווען זיי האבן געברענגט די סחורה איז געווארן פינסטער פאר זיי, ווייל די פרוכט און גרינצייג זענען געווארן פארפוילט, און די פלייש איז געווארן קייליע, און דער אפיצער האט זיי ארוים געווארפן מיט בזיונות, דער אפיצער האט זיך דערמאנט אין רב בערל און האט אים געשיקט רופן און דערציילט אים אז די סוחרים האבן געברענגט קייליקע עסן, און ער גיט אים די מאכט צו גיין שאפן גוטע סחורה.

רב בערל איז געווען זייער צופרידן און גענומען געלט פון אפיצער און גייט ארוים און קויפט איין פרוכט מיט גרינצייג און פלייש און ברענגט דאס צום אפיצער וואס איז געווען זייער צופרידן, און ער האט שוין שיין פארדינט אויף דעם געשעפט און געקענט ווייטער לעבן, אזוי האט רב בערל יעדע וואך איין געקויפט די אלע עסן ביי די געשעפטן און געברענגט פארן אפיצער, און אלע זענען געווען צופרידן מיט די גוטע עסן, אזוי איז אריבער א שיינע פאר וואכן, ביז די געשעפטן האבן זיך דערוואוסט אז רב בערל קויפט ביי זיי איין די אלע עסנווארג און עס איז גוטע סחורה, וואס ער פארדינט אויף דעם זייער שיין, זענען געקומען די סוחרים צום אפיצער און געזאגט אז די אלע עסן וואס רב בערל ברענגט פאר אים קויפט ער איין ביי זיי, דעריבער זאל די אפיצער אוועקשיקן רב בערל און קויפן גלייך פון אונז פאר אסאך ביליגער וואס רב בערל רעכענט פאר דער אפיצער.

דער אפיצער רופט רב בערל צו זיין משרד און האט א טענה צו אים אז די געשעפטן זענען גערעכט, און אויב דו וועסט מיר נישט ברענגען די זעלבע פרייז וואס די געשעפטן רעכענען, וועל איז מוזן קויפן ביי זיי, האט רב בערל געזאגט ער וויל אז דער אפיצער זאל אים געבן אפאר טעג צו זען אויב ער קען דאס טאן, אבער וואס קען ער דען טאן?

נו, דער רבי האט אים געזאגט אז ער וועט מצליח זיין אין דעם געשעפט, דארף מען צוריק גיין צום רבין און דערציילן וואס איז געשען, זאגט אים דער רבי גיי צוריק צום אפיצער און זאג אים אז דו וועסט נישט אראפלאזן קיין געלט, און רב בערל קומט צום אפיצער און דערציילט אים דאס, רופט זיך אן דער אפיצער אז ער וועט מוזן אויפהערן צו קויפן ביי אים און גיין קויפן בי די אנדערע סוחרים, און רב בערל האט ער אנטזאגט, דערווייל שיקט דער אפיצער צו די סוחרים אז זיי זאלן נאכאמאל אנפאנגען שיקן זייער סחורה, און זיי האבן זיך געפריידט, אבער צו זייער וואונדער, ווען מען האט געברענגט די סחורה צום אפיצער און מען האט געעפענט די פושקעס עסן איז דאס אלעם געווען פארפוילט, און זיי קענען דאס נישט פארשטיין!

דער אפיצער איז געווארן אין כעס אויף זיי און געזאגט אז רב בערל ברענגט פרישע סחורה, און געשיקט רופן רב בערל און זיך אנשולדיגט פאר אים און צוריק געבעטן ער זאל ווייטער איינקויפן פאר אים, דערווייל זענען געקומען די סוחרים צו רב בערל און געוואלט מאכן א שותפות מיט אים אז זיי וועלן מער נישט אנרייצן די אפיצער אויף אים, האט רב בערל געזאגט ער וועט זיי לאזן וויסן און רב בערל איז געגאנגען פרעגן רבי שלמה לייב וואס זאל ער טאן? האט דער רבי געענטפערט וואס פאר א שייכות האבן זיי מיט דעם געשעפט? זאלסט וויסן אז איך האב געפויעלט פאר דיר און געברענגט די גרופע פון סאלדאטן צו קומען קיין לענטשנא, און וואס זיי וועלן ברענגען וועט ווערן פארפוילט, ממילא זיי קענען דיר גארנישט טאן, און טאקע רב בערל איז געבלייבן דער איינקויפער פאר די ארמיי און איז געווארן זייער רייך, די צוזאג פון צדיק האט געהאלפן אין זכות וואס ער האט געפאלגט און געגעבן 30 רובל פאר קימחא דפיסחא, רבי שלמה לייב איז נסתלק געווארן י"ט ניסן תר"ג זיע"א. (והיו מספרים מספר ברכה משולשת)

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

ספר מרכבת המשנה עם הגה רבי עקיבא איגר $6500 ג חתימות על דף של האמרי אמת מגור $1500 אמרי אלימלך דפו"ר גראדזיסק שייך להרה"ק ר' משה מסטאלין $3000 רב אלפס סלאוויטא ר' משה מועד חלק שני מצב מפואר $3500 רב אלפס נזיקין ג' בבות מצב מפואר $4000 ספר עם חתימת הגה"ק מבוטשאטש $20000, 13 כרכים שונים גמרות זיטאמיר $10000 אור המאיר עם הקדשת ר' מאיר שפירא $1000, תהלים בן ביתי דפו"ר $1500 הזמנה בכת"י מהרה"ק ר' ישראל מטשארטקוב לנשואי בנו רב נחום מרדכי $3000 מכתב של הגה"ק ר' שאול בראך $6000 תהלים זיטאמיר מצודות $24000 ספר דרכי האמונה יאם ידוע לשמירה דפו"ר נדיר $800 תהלים זיטאמיר מהסידור $6000 מכתב חתום מישיבת קאמינעץ תש"ט חתום ע"י הגאון ר' ראובן גרוזובסקי ור' נפתלי זאב לייבאוויץ $1200 ספר דרושים יקרים מהרה"ק ר' שלמה זלמן מקאפוסט $400, ערבי נחל שנתן הרה"ק מטאש זצוק"ל עם אישור $750, ספר מצות ה' שייך להרה"ק ר' דוד צבי מניישטאדט בעל חמדת דוד בן הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר $1500 ספר שנתן ובירך אדמו"ר מסקולען זצוק"ל $600 ספר צמח צדיק וויזניץ ג' חלקים דפוס ראשון שייך להגאון בעל שבט הלוי $1200 ספר מהרי"ל שייך להרה"ק ר' ברוך מוויזניץ בעל אמרי ברוך $2000 זוהר סלאוויטא תקפ"ז מצב יפה $26000 תקוני זוהר סלאוויטא ר' משה $9500 קדושת יו"ט דפו"ר שייך לבעל חלקת יהושע $1200, ספר שיטה מקובצת הקדשת הגאון ר' אברהם קאלמנאוויטש $800 חומש תורה תמימה ד' חלקים עם ד' הקדשות ארוכות של האדמו"ר בעל אמונת אברהם מפיטסבורג זצוק"ל $1800 ספר מהר"ם שיק עם הקדשת הקרן לדוד $2800 ספר עם חתימת הגאון בעל חמדת שלמה והרה"ק ר' יעקב אדמו"ר מיעזוב בן הרה"ק מטשעכנאוו $3500 מיר האבן א רשימה פון אונזערע ספרים

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA ~ 718 - 438 - 8414 ~ 718 - 633 - 5500 Hours are 12 -7:30 Fri 11-1:30, To receive the pardes: pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday. check out our website www.seforimworld.com

מיר פארקויפן עכטע זילבערנע מטבעות פאר פדיון הבן און פדיון נפש און אלטע געלט